

Bilişsel Yetenekler Testi(CogAT)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilişsel Yetenekler Testi(CogAT)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17956>

Özet

Bilişsel Yetenekler Testi (CogAT), bireylerin öğrenme potansiyellerini ve farklı alanlardaki bilişsel becerilerini değerlendirmek amacıyla tasarlanmış uluslararası düzeyde tanınan bir ölçme aracıdır. Bu giriş, Dr. Ercan Alp ve A. Diri tarafından 2003 yılında gerçekleştirilen ve testin geçerlik ve güvenilirlik özelliklerini inceleyen Türkçe uyarlama çalışmasına odaklanmaktadır. Çalışma özellikle ana sınıfı ve birinci sınıf öğrencilerinin sözel, nicel ve sözel olmayan yeteneklerini ölçmek için kullanılan bataryaların yapısal uygunluğunu araştırmıştır. Elde edilen bulgular, CogAT'nin Türkiye'deki erken çocukluk eğitimi bağlamında yüksek düzeyde güvenilirlik sergilediğini ve testin amaçlanan bilişsel yapıları başarıyla ölçtüğünü göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Bilişsel Yetenekler Testi (CogAT), Bilişsel Değerlendirme, Okul Öncesi Eğitim, Ana Sınıfı, Birinci Sınıf, Yapı Geçerliliği, Güvenilirlik, Nicel Yetenek, Sözel Yetenek, Sözel Olmayan Yetenek.

Yazarlar

Dr. Ercan Alp, A. Diri

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, ana sınıfı ve birinci sınıf düzeyindeki öğrencilerin genel bilişsel yeteneklerini ve bu yeteneklerin alt boyutları (sözel, nicel ve sözel olmayan muhakeme) güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. CogAT, öğrencilerin akademik başarı potansiyellerini belirlemek ve özel eğitim ihtiyaçları tespit etmek için kritik bilgiler sağlamaktadır.

Uyarlama çalışmasının özel amacı ise, testin orijinal yapılarının Türk kültürüne ve eğitim sistemine uygunluğunu, özellikle yapı geçerliliği bağlamında bilimsel olarak kanıtlamaktır. Bu sayede, Türkiye'deki eğitim psikologları ve araştırmacıları için güvenilir bir bilişsel değerlendirme aracı sunulmuştur.

Yapı

Bilişsel Yetenekler Testi (CogAT), genel olarak bilişsel yeteneğin üç ana alanını ölçmek üzere yapılandırılmıştır: Sözel Yetenek, Nicel Yetenek ve Sözel Olmayan Yetenek. Bu üç alan, öğrencilerin muhakeme, problem çözme ve yeni bilgileri öğrenme kapasitelerini yansıtır. Her bir alan, farklı alt boyutlar aracılığıyla detaylı bir değerlendirme sunar.

Türkçe uyarlamada kullanılan form, toplam 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, çocukların dil, sayı ve şekil ilişkilerini anlama becerilerini derinlemesine analiz etmeyi hedefler.

Test, öğrencilerin doğrudan gelen potansiyellerini, akademik bilgiden bağımsız olarak değerlendirilmeye çalışarak, kültürel yanlılığı en aza indirmeyi amaçlamaktadır.

Geçerlik

Testin yapı geçerliği, öğrencilerin yetenek puanlarının beklenen gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterip göstermediğini incelemek amacıyla tek yönlü varyans analizleri (ANOVA) kullanılarak sağlanmıştır. Elde edilen istatistiksel sonuçlar, testin bilişsel yapıları ayırt etme gücünü desteklemektedir.

Sözel, nicel ve sözel olmayan yetenek puanları için tek yönlü varyans analizlerinden çıkan değerler şöyledir:

Sözel Yetenek Puanları: $F(2, 276) = 13.09, p < .001$

Nicel Yetenek Puanları: $F(2, 260) = 5.65, p < .005$

Sözel Olmayan Yetenek Puanları: $F(2, 261) = 11.37, p < .001$

Bu sonuçlar, tüm bilişsel alanlarda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğunu göstermekte olup, testin yapı geçerliğini güçlü bir şekilde desteklemektedir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik çalışması kapsamında, testin ve alt bataryalarının iç tutarlılığı Cronbach Alfa katsayısı ile değerlendirilmiştir. Elde edilen katsayılar, testin genel olarak çok yüksek düzeyde iç tutarlılık sergilediğini kanıtlamaktadır.

Ölçekten elde edilen güvenirlilik değerleri aşağıdadır:

Testin Bütünü için İç Tutarlılık: .97 (Çok yüksek)

Sözel Yetenek Bataryası: .79

Nicel Yetenek Bataryası: .97

Sözel Olmayan Yetenek Bataryası: .97

Nicel ve sözel olmayan bataryalarda elde edilen .97 katsayısı, bu alanlardaki maddelerin son derece homojen olduğunu ve ölçülmek istenen yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Sözel yetenek bataryası için elde edilen .79 katsayısı da kabul edilebilir düzeyde iyi bir iç tutarlılığı işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Kaynak içerikte doğrudan bir faktör analizi sonucuna yer verilmemiştir; ancak, Alp ve Diri'nin çalışması "kurultu geçerliği" (construct validity) üzerine odaklanmıştır. Bu, testin teorik olarak üç

ana faktörden (Sözel, Nicel, Sözel Olmayan) oluştuğu varsayımın istatistiksel olarak sınırlanması anlamına gelir.

Tek yönlü varyans analizlerinin kullanılması, testin üç ana yetenek grubunu birbirinden anlamlı şekilde ayırdığını göstererek, çok boyutlu yapının geçerli olduğunu dolaylı yoldan desteklemektedir. Bu bulgular, CogAT'ın orijinal tasarımında öngörülen üçlü faktör yapısının (V-Q-NV) Türk örnekleminde de korunduğu hipotezini güçlendirmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Çoktan Seçmeli (Orijinal test formatı temel alınarak, 6 alt boyutta toplam 120 madde)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Erken Çocukluk Dönemi Öğrencileri

Yaş Grubu: Ana Sınıf ve Birinci Sınıf Öğrencileri

Popülasyon Detayları: Çalışma, ana sınıf ve birinci sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Geçerlik bölümünde belirtilen F değerleri, 260 ila 276 arasında değişen örneklem büyüklüğüne işaret etmektedir.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup uygulaması (uyarlama çalışmasında kullanılan yöntemlere göre değişebilir). Üç ana bilişsel alana odaklanan alt test bataryaları kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Bilişsel Gelişim, Erken Çocukluk, ANOVA, Psikometrik Özellikler, Nicel Muhakeme, Sözel Muhakeme, Sözel Olmayan Muhakeme, ?. Ercan Alp, Türk Psikoloji Dergisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: alpe@boun.edu.tr (Sorumlu Yazar ?. Ercan Alp için)

Yayın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Şzinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I? (Uyarlama Çal??mas?): 2003

Şzinler ve Ücret: Ticari kullanım ve telif hakları, orijinal testin sahibi olan Riverside Insights/Houghton Mifflin Harcourt'a aittir. Çal??mada kullanılan akademik makale, *Türk Psikoloji Dergisi*'nde yayımlanmıştır.

Bu çal??manın orijinal makalesine şu bağlantıdan ulaşılabilir: turkpsikolojidergisi.com.

Orijinal PDF dokümanı burada indirilmeye sunulmuştur: [bilissel-yetenekler-testi-cogat-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Alp, E. ve Diri, A. (2003). Bilişsel Yetenekler Testi'nin (CogAT®) Ana Şn?f? ve Birinci Şn?f? Öğrencileri için kurultu geçerli?i çal??mas?. *Türk Psikoloji Dergisi*, 18 (51), 19-31.

Sorumlu Yazar İletişim: alpe@boun.edu.tr

Bilişsel Yetenekler Testi (CogAT) Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

6 alt boyut ve 120 madde

Sözel Muhakeme (20 m)

Oral Sözcük Dağılımı (20 m)

İşkisel Kavramlar (20 m)

Nicel Kavramlar (20 m)

Matrisler (20 m)

Şekil Şn?f?landırma (20 m)